

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

תורה – ויקרא פרק ו'

- (טז) וְכֹל מִנְחַת כֹּהֵן כְּלִיל תְּהִיָּה לֹא תֹאכְל: (טז) וְכֹל מִנְחַת כֹּהֵן כְּלִיל תְּהִיָּה לֹא תֹאכְל: (טז) וְכֹל מִנְחַת כֹּהֵן גְּמִיר תְּהִי לֹא תֹאכְל:
- (יז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יז) וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרוֹ:
- (יח) דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּרַת הַחֲטָאֹת בְּמִקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הָעֹלָה תִּשְׁחַט הַחֲטָאֹת לְפָנַי יְהוָה קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא: (יח) דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּרַת הַחֲטָאֹת בְּמִקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הָעֹלָה תִּשְׁחַט הַחֲטָאֹת לְפָנַי יְהוָה קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא: (יח) מִלִּיל עִם אֶהֱרֹן וְעִם בְּנֹהוּי לְמִימְרוֹ דָּא אֲוִרִיתָא דְחֲטָאֹתָא בְּאֶתְרָא דִּי תִתְנַכֵּס עֲלֵתָא תִתְנַכֵּס חֲטָאֹתָא קֳדָם יְיָ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁין הִיא:
- (יט) הַכֹּהֵן הַמְחַטָּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמִקוֹם קֹדֶשׁ תֹּאכְל בַּחֲצֵר אֹהֶל מוֹעֵד: (יט) הַכֹּהֵן הַמְחַטָּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמִקוֹם קֹדֶשׁ תֹּאכְל בַּחֲצֵר אֹהֶל מוֹעֵד: (יט) כֹּהֵן דְּמַכְפֵּר בְּדַמָּה יִכְלֶנָּה בְּאֶתֶר קֹדֶשׁ תֹּאכְל בְּדַרְת מִשְׁכַּן זְמָנָא:
- (כ) כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בְּבִשְׂרָה יִקְדָּשׁ וְאֲשֶׁר יִזֶּה מִדַּמָּה עַל הַבְּגָד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיָהּ תִּכְבֵּס בְּמִקוֹם קֹדֶשׁ: (כ) כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בְּבִשְׂרָה יִקְדָּשׁ וְאֲשֶׁר יִזֶּה מִדַּמָּה עַל הַבְּגָד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיָהּ תִּכְבֵּס בְּמִקוֹם קֹדֶשׁ: (כ) כֹּל דִּי יִקְרַב בְּבִשְׂרָה יִתְקַדֵּשׁ וְדִי יִזֶּה מִדַּמָּה עַל לְבוּשׁ דִּי יָדֵי עֹלָה תִתְחַנֵּן בְּאֶתֶר קֹדֶשׁ:
- (כא) וְכָלִי חֲרָשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשְׁבֵּר וְאִם בְּכָלִי נִחְשַׁת בְּשֻׁלְהָ וּמִרְקָ וְשִׁטְף בְּמַיִם: (כא) וְכָלִי חֲרָשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשְׁבֵּר וְאִם בְּכָלִי נִחְשַׁת בְּשֻׁלְהָ וּמִרְקָ וְשִׁטְף בְּמַיִם: (כא) וּמִן דְּחֲסָף דִּי תִתְבַּשַׁל בֵּיהּ יִתְבַּר וְאִם בְּמִנְא דְנִחְשָׁא תִתְבַּשַׁל וְיִתְמַרְק וְיִשְׁתַּטֵּף בְּמַיִם:

רש"י

- (טז) כָּלִיל – כולה שוה לגבוה:
- (יט) המחטא אותה – העובד עבודותיה שהיא נעשית חטאת על ידו: המחטא אותה יאכלנה – [זכחים קצ] הראוי לעבודה יאל טמא בשעת זריקת דמים שאינו חולק בשר וא"א לו' שאוסר שאר כהנים באכילתה חוץ מן הזורק דמה שהרי נאמר למטה כל זכר כהנים יאכל אותה:
- (כ) כל אשר יגע בבשרה – [שם ז'] כל דבר אוכל אשר יגע ויבלע ממנה: יקדש – להיות כמוה אם פסולי תפסל ואם היא כשרה תאכל
- כחומר שבה: ואשר יזה מדמה על הבגד – ואם הוזה מדמה על הבגד (ת"כ) אותו מקום דם (הבגד אשר יזה עליה) תכבס בחוץ העזרה: אשר יזה – יזה נזה כמו (איוצ טו) ולא יטה לארץ מנלם יזה נטוי:
- (כא) יצבר – לפי שהבליעה שנבלעת זו נעשה נותר והוא הדין לכל הקדשים: ומרק – לשון תמרוקי הנשים (אסתר ז) אשקורי"ר בלעז: ומרק ושטף – לפלוט את בליעתו אבל כלי חרס למדך הכתוב כאן שאינו יולא מידי דפיו לעולם:

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

נביא – ירמיה פרק ח' ב'–ז'

(ב) וּשְׁטָחוּם לְשִׁמֶשׁ וּלְיָרֵחַ וּלְכָל עֶבֶא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר אֶהְבּוּם וְאֲשֶׁר עֲבָדוּם וְאֲשֶׁר הִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וְאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם וְאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקָּבְרוּ לְדָמָן עַל פְּנֵי הָאָדָמָה יְהוָה: (ב) וישטחוננו לקביל שמשא וסיהרא ולכל חילי שמיא דרחמונו ודפלאחוננו ודטעו בתריהון ודתבעוננו ודסגידו להון לא יתכנסון ולא יתקברון לזיבל מבדר על אפי אדעא יהון:

(ג) וּנְבַחַר מִוֹת מַחִיִּים לְכָל הַשְּׂאֲרִית הַנְּשֹׂאָרִים מִן הַמְּשֻׁפָּחָה הָרַעָה הַזֹּאת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת הַנְּשֹׂאָרִים אֲשֶׁר הִדְחַתִּים שָׁם נְאֻם יְהוָה עֲבָאוֹת: (ג) ויתרעון במותא מדבחיא לכל שארא דישתארון מן זרעיתא בישתא הדא בכל אתריא דישתארון דאגליתינון לתמן אמר יי עבאות:

(ד) וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה הִיפְלוּ וְלֹא יָקוּמוּ אִם יָשׁוּב וְלֹא יָשׁוּב: (ד) ותימר להון כדנן אמר יי היפלון ולא יקומון אם למיתב גלי קדמי דלא יתובון:

(ה) מִדּוֹעַ שׁוֹבְבָה הָעַם הַזֶּה יְרוּשָׁלַם מִשְׁבָּה נִצְחַת הַחֲזִיקוּ בַּתְּרַמִּית מְאֵנוּ לְשׁוּב: (ה) מה דין מתחסנין למיתב לפולחני עמא הדין יתבי ירושלם תבו למרד מן אוריתא ולא עבן למיתב אתקיפו בנכלין מסרבין למיתב:

(ו) הַקְּשִׁבְתִּי וְאֲשַׁמְעַ לּוֹא כֵן יִדְבְּרוּ אֵין אִישׁ נָחַם עַל רַעְתּוֹ לֵאמֹר מַה עָשִׂיתִי כִּלְהָ שָׁב בְּמַרְצוֹתֵם {בְּמַרְוֹצְתֵם} כְּסוֹס שׁוֹטֵף בְּמַלְחָמָה: (ו) אציתת וגלי קדמי לא כדכשר ממללין לית גבר דמתיב מן בישתיה למימר מה עבדיית כולהון מסגן ברעות נפשיהון כסוסיא דגזר בקרבא:

(ז) גַּם חֲסִידָה בְּשָׁמַיִם יִדְעָה מוֹעֲדֶיהָ וְתֵר וְסוֹס {וְסוֹסִיס} וְעִגּוֹר שְׁמֵרוּ אֵת עֵת בְּאִנָּה וְעַמִּי לֹא יִדְעוּ אֵת מִשְׁפֵּט יְהוָה: (ז) אף חוריתא בשמיא ידעא זמנא ושפנינא וכורכיא וסגוניתא נטרין ית עדן מיעלהון ועמי לא הוו ידעין למעבד ית קימא די:

רש"י

(ה) משוזה נלחת – משוזה עולם כמו נלח.

החזיקו – אחזו. צתרימית – צמרמה:

(ו) לא כן – לא דלין כמו כן צנות אלפחד

(צמדבר כז). כלה שב צמרלותס – דרך

הראשון חוטאים וחוזרים וחוטאים, מרואתס

קורש"י בלעז. שוטף – אישפרידי"ן בלעז:

(ז) חסידה – ליגוניא"ה בלעז. מועדיה – עת

עברס אל איי היס מפני הלנה ועת שובס.

שמרו – המתינו. ותור וסיס ועגור –

ושפנינא וכורכיא וסגוניתא, כורכיא גרוא"ה

בלעז סגונית ארונדיל"א בלעז:

(ב) ושטחום לשמש – והכסדים ישכנו לכור

על העיר צקצרי השרים שהיו נאים כפלטון.

לדומן – לזבל:

(ג) ונבחר מות מחיים – אע"פ שהס רואים

את המתים נתונין בציון ארת החיים גדולה

הימנה ויבחרו את המת:

(ד) היפלו ולא יקומו – הטוב להס שיפילו

את עצמם לנפילה שאין להס תקומה. אס

ישוב ולא ישוב – לכשיראו לשוב מרעתס לא

ישוב הקצ"ה מגזרתו, ד"ל אף אס ישובו

בתשובה לא תתקיים צידס כי ימהרו לשוב

לרשתס וכן ת"י אס למיתב גלי קדמי דלא

יתובון:

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

כתובים – משלי פרק כב' כה'–כט' פרק א'

(כה) פֶּן תֵּאָלֵף אֲרַחֲתוּ (אֲרַחֲתוּ) וְלִקְחַתָּ מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ: (כה) דלא תילף ארחתיה ותשכח פחא לנפשך:
 (כו) אַל תִּהְיֶה בְּתַקְעֵי כָף בְּעַרְבִים מִשָּׂאוֹת: (כו) לא תהוי משלם אידך בערבותא על חברך:
 (כז) אִם אֵין לָךְ לְשֵׁלֶם לְמָה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ: (כז) אם לית לך דפריע נסבין תשויתך מתחתך:
 (כח) אַל תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ: (כח) לא תשני תחומא דמן עלמא דעברו אבתך:
 (כט) חֲזִיתָ אִישׁ מְהִיר בְּמִלְאֲכָתוֹ לְפָנָי מְלָכִים יִתְיַצֵּב בֵּל יִתְיַצֵּב לְפָנָי חֲשָׁפִים: (כט) אין חזיתא גברא דמוהי עבדתיה קדם מלכי נקום ולא נקום קדם חשוכי:
 (א) כִּי תִשָּׁב לְלַחֹם אֶת מוֹשֵׁל בֵּין תָּבִין אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ: (א) אין יתיבתא למיכל עם שליטי אתבין כמו רשים קדמידך:

רש"י

(כה) פֶּן תֵּאָלֵף – פֶּן תִּלְמַד: (כה) פֶּן תֵּאָלֵף – פֶּן תִּלְמַד:
 (כו) אַל תִּהְיֶה בְּתַקְעֵי כָף בְּעַרְבִים מִשָּׂאוֹת – (כו) אל תהי בתוקעי כף בעורבים משאות – הלואות כמו משאת מאומה (דברי' כד):
 (כז) אִם אֵין לָךְ לְשֵׁלֶם עוֹלָם – אל תסג גבול עולם – ראל תסג אחר מנהג אבותיך ואז"ל המניח כלכלה תחת הגפן
 (כח) אַל תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ – אל תסג גבול עולם – ראל תסג אחר מנהג אבותיך ואז"ל המניח כלכלה תחת הגפן
 (כט) חֲזִיתָ אִישׁ מְהִיר בְּמִלְאֲכָתוֹ לְפָנָי מְלָכִים יִתְיַצֵּב בֵּל יִתְיַצֵּב לְפָנָי חֲשָׁפִים – ראל תראה איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב בל יתיצב לפני חשפים – ראל תראה איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב בל יתיצב לפני חשפים

משנה – בבא בתרא פרק ה'

(א) הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה, מְכַר אֶת הַתָּרוֹן וְאֶת הַנֶּסֶם וְאֶת הָעוֹגִין וְאֶת כָּל הַמְּנַהֲיָגִין אוֹתָהּ, אֲבָל לֹא מְכַר לֹא אֶת הָעֵבֶדִים, וְלֹא אֶת הַמְּרֻצְּוֹפִין, וְלֹא אֶת הָאֲנָתִיקִי. וּבְזִמְנֵי שְׁאָמַר לוֹ הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ, הָרִי כֵּלָן מְכוּרִין. מְכַר אֶת הַקְּרוֹן, לֹא מְכַר אֶת הַפְּרָדוֹת. מְכַר אֶת הַפְּרָדוֹת, לֹא מְכַר אֶת הַקְּרוֹן. מְכַר אֶת הַצֶּמֶד, לֹא מְכַר אֶת הַבֶּקֶר. מְכַר אֶת הַבֶּקֶר, לֹא מְכַר אֶת הַצֶּמֶד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַדָּמִים מוֹדִיעִין. פִּיֶּצֶד, אָמַר לוֹ מְכוּר לִי צֶמֶדָּךְ בְּמֵאֲתָיִם זוּז, הַדָּבָר יְדוּעַ שְׁאִין הַצֶּמֶד בְּמֵאֲתָיִם זוּז. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אֵין הַדָּמִים רְאִיָּה:

רע"ב – (א) המוכר את הספינה – סתם: הפרקונטיא שבתוך הספינה וכל הני לחשיב הכא דבמכר לא מכר אס נתן והקדיש את הספינה. לא הו הגך בכלל המתנה וההקדש ולא דמי לצור ודות וגת דפרקין דלעיל. דכולהו מקרקעי נינהו. וצטלו לגבי שדה לענין הקדש ומתנה אצל הגך לא צטלי כלל: פרדות – בהמות המושכות את הקרון. והוא שאין אדוקים צו בשעת מכירה ואית דמפרשי

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

משתות בטל מקח ה"מ צכדי שהדעת טועה דסבור הלוקח ששזה כך. והוי מקח טעות. אצל צכדי שאין הדעת טועה כגון דקנה למד ששזה זוז צמאתים. אמרינן צמתנה נתנס לו. ואין כאן צטול מקח. ואין הלכה כרבי יהודה:

(ב) המוכר את החמור, לא מוכר בליו. נחום המדי אומר, מוכר בליו. רבי יהודה אומר, פעמים מוכרין ופעמים אינן מוכרין. ביצה, היה חמור לפניו וכליו עליו. ואמר לו מוכר לי חמורך זה, הרי בליו מוכרין. חמורך הוא, אין בליו מוכרין:

משאוי. ואפילו היו עליו צענת מכירה: חמורך זה – משמע כמות שהוא עם כליו: חמורך הוא – הוי כשאל לו חמורך הוא. מכור אותו לי. והוי כמוכר חמור סתם. ואין כליו מכורים. דאפילו הן עליו צענת מכירה. ואין הלכה כרבי יהודה:

(ג) המוכר (את החמור, מוכר את הפרה, לא מוכר את בנה. מוכר אשפה, מוכר זבלה. מוכר בור, מוכר מימיו. מוכר פורת, מוכר דבורים. מוכר שובה, מוכר יונים. הלוקח פרות שובה מחברו, מפריח ברכה ראשונה. פרות פורת, נוטל שלשה נחילין ומסרס. חלות דבש, מניח שתי חלות. זיתים לקוץ, מניח שתי גרופיות:

ומניח עם אמס כדי להיות לזווא לאמס שלא יצרחו: פירות כורת – דבורים הנולדים מן הכורת זאת השנה. נוטל הלוקח שלשה נחילים. שלשה חבורות מולדות הדבורים הראשונים היואלים מן הכורת ומכניסן לתוך הכורת שלו. שהראשונים הם חסודים והאחרון אחרון גרוע ומשם ואילך מסרס כלומר נוטל אחת ומניח אחת למוכר כדי שיגדלו ויתחברו עם האבות. כדי שתתקבץ הכורת וכן לעולם: חלות דבש – הדבש עם השעוה יחד מעורבים עשוי חלות חלות: מניח צ' חלות – שמתפרנסים הדבורים מהם כל ימות הגשמים: גרופיות – ענפים וחוזר ולומה:

פרדות עלים הנפרדים מן העגלה שמושכים את העגלה צהם. והוא שלא יהיו קשורים צה צענת המכירה: למד – הוא העול שמומד ומחבר את השורים יחד: אין הדמים ראהי – והא דלמך דשתות קנה ומחזיר לונאה יותר

(ב) המוכר את החמור, לא מוכר בליו. נחום המדי אומר, מוכר בליו. רבי יהודה אומר, פעמים מוכרין ופעמים אינן מוכרין. ביצה, היה חמור לפניו וכליו עליו. ואמר לו מוכר לי חמורך זה, הרי בליו מוכרין. חמורך הוא, אין בליו מוכרין:

רע"ב – (צ) לא מכר את כליו – צכלים העשויים לרכיבה כגון אוכף ומדעת כ"ע ל"פ דקנה. אפילו אינס עליו צענת מכירה. כי פליגי צכלים של משאוי כגון שק ודיסקיא. ת"ק סבר לא מכר הכלים של משאוי שעליו. ונחום המדי סבר מכר הכלים של משאוי שעליו. והלכ" כח"ק. ולא קנה הכלים של

(ג) המוכר את החמור, מוכר את הפרה, לא מוכר את בנה. מוכר אשפה, מוכר זבלה. מוכר בור, מוכר מימיו. מוכר פורת, מוכר דבורים. מוכר שובה, מוכר יונים. הלוקח פרות שובה מחברו, מפריח ברכה ראשונה. פרות פורת, נוטל שלשה נחילין ומסרס. חלות דבש, מניח שתי חלות. זיתים לקוץ, מניח שתי גרופיות:

רע"ב – (ג) המוכר את החמור מכר את הסייח – צנו של חמור וצגמרא מוקי לה כגון שאמר לו חמור מניקה אני מוכר כך. דחלב האתון למאי מהני. אלא ודאי היא וצנה קאמר ליה. וצסיפא דלמך פרה מניקה אני מוכר כך. לא קנה את צנה. דפרה לחלצה עומדת. פרה לחלצה קאמר ליה: מכר אשפה – מקום גצוה שלשה טפחים או יותר או עמוק שלשה טפחים או יותר סרגיל להניח סם צבל צהמותיו: מכר צור מכר מימיו – מתני' יחידאה היא. ופליגי רצנן עליה ואמרי מכר צור לא מכר מימיו והלכה כחכמים: הלוקח פירות שובך – מה שילדו היונים כל השנה: מפריח – הלוקח: צריכה ראשונה – ויניחה למוכר. וכל שני ולדות קרוין צריכה.

(ד) הקונה שני אילנות בתוך שדה חברו, הרי זה לא קנה קרקע. רבי מאיר אומר, קנה קרקע. הגדילו, לא ישפה. והעולה מן הגזע, שלו. ומן השרשים,

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

שֶׁל בַּעַל הַקְרָקַע. וְאִם מִתּוֹ, אִין לֹא קְרָקַע. קָנָה שְׁלֹשָׁה, קָנָה קְרָקַע. הַגְדִּילֹה, הַגְדִּילֹה יִשְׁפָּה. וְהַעוֹלָה מִן הַגֵּזַע וּמִן הַשְּׂרָשִׁין, שְׁלֹו. וְאִם מִתּוֹ, יֵשׁ לֹא קְרָקַע:

ויש לי קרקע אלף יקוז אותו וישרפנו: ואם מתו – שיבס האילן: אין לו קרקע – שיוכל לטעם אחר במקומו: קנה קרקע – דחשיבי שדה האילן וקנה בקרקע שיש בין אילן לאילן ותחתיהן וחוצה להן כמלא אורה וסלו. כדי שיכול לעמוד מלקט הפירות עם הסל שלו. והני מילי כשיש בין אילן לאילן לא פחות מארבע אמות ולא יותר על ט"ז אמה. אז קנה בקרקע שבין אילן לאילן. ותחתיהן. וחוצה להן כדאמרן. אבל אם יש בין אילן לאילן פחות מארבע אמות. או יותר מט"ז אמה. לא קנה קרקע:

רע"ב – (7) הקונה שני אילנות – סתמא לא קנה קרקע כלל סביבותיו: הגדילו – הרחיבו הענפים: לא יספה – לא יכרות אותם בעל הקרקע אף על פי שהכל שלהם מזיק לקרקע שלו לכיון דאין לו קרקע לבעל האילנות הרי בעל הקרקע שעבד לו קרקעו לכל זרעו כל זמן שהן קיימים: גזר – כל שהן למעלה מן הארץ שרואה פני חמה: שרשין – כל שהן למטה מן הארץ: שלו – של בעל האילן. ולא שיניחנו שם ויגדל דחיישינן שמא תגביה הקרקע עד (שיתעבה) [שיתכסה] האילן היוצא מן הגזע מהקטן בקרקע ויראו כשלקה אילנות. ויאמר לו לוקח שלש אילנות מכרת לי

(ה) המוכר ראש בהמה גסה, לא מכר את הרגלים. מכר את הרגלים, לא מכר את הראש. מכר את הקנה, לא מכר את הפבד. מכר את הפבד, לא מכר את הקנה. אבל בדקה, מכר את הראש, מכר את הרגלים. מכר את הרגלים, לא מכר את הראש. מכר את הקנה, מכר את הפבד. מכר את הפבד, לא מכר את הקנה:

המדינה: מכר את הקנה – את הריאה. ונקרחת על שם הקנה שלה:

רע"ב – (ה) לא מכר את הרגלים – בתוספתא תניא כמה דברים אמורים במקום שלא נהגו. אבל במקום שנהגו הכל כמנהג

(ו) ארבע מדות במוכרין. מכר לו חטים יפות ונמצאו רעות, הלוקח יכול לחזור בו. רעות ונמצאו יפות, מוכר יכול לחזור בו. רעות ונמצאו רעות, יפות ונמצאו יפות, אין אחד מהם יכול לחזור בו. שחמתית ונמצאת לבנה, לבנה ונמצאת שחמתית, יצאים של זית ונמצאו של שקמה, של שקמה ונמצאו של זית, יין ונמצא חמץ, חמץ ונמצא יין, שניהם יכולין לחזור בהן:

נתכוונתי. והאי דאמינא יפות דדרך המוכר לומר לרע טוב: שחמתית – אדומה וכל חום (בראשית ל) מתרגמינן שחום: ונמצאת לבנה – ואיכא דניחא ליה בהאי ואיכא דניחא לי בהאי. וכל כהאי גונא הוי מקח טעות לשניהם ושניהם יכולים לחזור. דאילו ציפות ונמצאו רעות כ"ע ניחא להו ציפות: יין ונמצא חומץ – איכא דניחא ליה בחמרא. ואיכא דניחא ליה בחלא:

רע"ב – (ו) ד' מדות – דינים חלוקים זה מזה: מכר לו חטים יפות – התנה עמו שיתן לו חטין יפות ונמצאו רעות הוי כאונאה. ולפיכך יכול לחזור בו מי שנתאנה בלבד דהוא לוקח אבל מוכר אינו יכול לחזור בו. ואפילו הוקרו החטין הרבה: אין אחד מהן יכול לחזור בו – ואפילו הוקרו או הזלו ולא מצי לוקח למימר אני ליפות נתכוונתי והאי דאמינא רעות משום דרע רע יאמר הקונה. וכן אפכא לא מצי מוכר למימר אני לרעות

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

(ז) המוכר פרות לחברו, משך ולא מדד, קנה. מדד ולא משך, לא קנה. אם היה פקח, שוכר את מקומו. הלוקח פשתן מחברו, הרי זה לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום. ואם היה במחבר לקרקע ותלש כל שהוא, קנה:

הלוקח: שוכר את מקומו – אם הוא ברשות בעלים. ומקומו קונה לו. וצמחאות גדולות איירי דאין דרכן להגביה לכך קני בצמיחה: עד שיטלטלנו – היינו הגביה ואורחא דמלתא נקט דדרך מגביה לטלטל ממקום למקום: ואם היה מחובר לקרקע – בגמרא מוקי לה כגון שאמר לו מוכר ללוקח לך ויפה לי קרקע כל שהוא. וקני כל מה שעלי דכיון ששכרו לעשות מלאכה בקרקע שלו. ועשה זו מלאכה כל שהוא קנה שכירותו. וקנה נמי אוחו דבר שרואה להקנות לו עם השכירות. לפיכך אם תלש כל שהוא קנה:

רע"ב – (ז) משך – מרשות הרבים בסמטא או בחצר של שניהם קנה. אבל משיכה ברשות הרבים לא מהניא: אף על פי שלא מדד – וכגון שפסק לו מחלה הדמים בכך וכך יתן לו המדה אבל לא פסק לו הדמים אפילו מדד ומשך לא קנה. ללא סמכא דעתייהו שהמוכר יכול להעלות הדמים כמו שרואה והקונה אומר איני קונה אלא בזול: מדד – המוכר ללוקח ברשות הרבים אפילו בכליו של לוקח לא קנה. שאין כליו של אדם קונים לו ברשות הרבים. ואם לוקח עצמו מדד. אפילו ברשות הרבים קנה בהגבהה: אם היה פקח –

(ח) המוכר יין ושמן לחברו והוקרו או שהוזלו, אם עד שלא נתמלאה המדה, למוכר. משנתמלאה המדה, ללוקח. ואם היה סרסור ביניהן, נשברה החבית, נשברה לסרסור. וחיב להטיף לו שלש טפין. הרבינה ומצה, הרי הוא של מוכר. והחנוני אינו חיב להטיף שלש טפין. רבי יהודה אומר, ערב שבת עם חשכה, פטור:

חייב להטיף לו ג' טפין – המוכר ללוקח מן הגדבא בדופני המדה לאחר שעירה היין והשמן: הרבינה ומצה – הטוה את המדה על דה לאחר שעירה השמן והיין והטיף שלשה טפין. ונתאסף מיאת המדה לשולי הכלי אל מקום א' הרי הוא של מוכר שהרי נתיאסף הלוקח ממנו: והחנוני אינו חייב להטיף ג' טפין – לפי שהוא טרוד שמוכר כל שעה: רבי יהודה אומר – לא אמרו שחנוני פטור מלהטיף ג' טפין אלא ערב שבת עם חשיכה. ואין הלכה כרבי יהודה:

רע"ב – (ח) עד שלא נתמלאה המדה למוכר – במדה שאינה של שניהם מיירי. והמשאיל השאילה לשניהם והרי היא שאולה למוכר עד שימלאנה. ומשם ואילך היא שאולה ללוקח. לפיכך עד שלא נתמלאה המדה שהכלי שאול למוכר לא קנה לוקח. ומשנתמלאה המדה שהכלי שאול ללוקח. קנה לוקח שקנו לו כליו ובסמטא מיירי או ברשות הלוקח: היה סרסור ציניהם ונצברה החבית – והיתה החבית שלו: נצברה לסרסור – ולא ארמינן שלוחו של לוקח הוא ונצברה ללוקח:

(ט) השולח את בנו אצל חנוני (ופנדיון בידו), ומדד לו באסר שמן ונתן לו את האסר, שבר את הצלוחית ואבד את האסר, חנוני חיב. רבי יהודה פוטר, שעל מנת פן שלחו. ומודים חכמים לרבי יהודה בזמן שהצלוחית ביד התינוק ומדד חנוני לתוכה, חנוני פטור:

רע"ב – (ט) השולח בנו – קטן אצל החנוני וצידו פונדיון. שהם שני איסרין. להביא לו באיסר שמן. ואיסר אחד יתן לו. וכן עשה. ושבר התינוק את הצלוחית ונשפך השמן. ואבד את האיסר שנתן לו החנוני: החנוני חייב – בשמן. וצלוחית. ובאיסר. ללא שלח האב את בנו קטן אל החנוני אלא לאודועי ליה שהוא רריך לשמן. לא ששלח השמן על ידו. ובגמרא פריך אמאי חייב החנוני על

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

הכלוחית. אצדה מדעת היא. שהרי הוא עלמו שלחה ציד בנו ומשני כגון שנטלה חנוני למוד צה שמן לאחר' הלכך נעשה גזלן עליה. וקמה ליה צרפותיה עד דמהדר לה למרה. ואף על גב דאדהרה לחינוק לא מפטר מינה: ר' יהודה פוטר שעל מנת כן שלחו – כי היכי דלשדר ליה חנוני ציד בנו שהוא פטור מדמי כלוחית. ואין הלכה כר' יהודה:

(י) הסיטון מקנח מדותיו אחת לשלשים יום, ובעל הבית אחת לשנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר, חלוף הדברים. חנוני מקנח מדותיו פעמים בשבת, וממחה משקלותיו פעם אחת בשבת, ומקנח מאזנים על כל משקל ומשקל:

להטיף ג' טפין. כמו שחייב הסיטון ובעל הבית. ומשתייר בכלי ונדבק בו: וממחה – מקנח אצני משקלותיו ששוקל בהן דבר לת: על כל משקל ומשקל – כל פעם ששוקל מקנח:

רע"ב – (י) הסיטון – סוחר שקונה הרבה ביחד. וחוזר ומוכר לחנונים מעט מעט: מקנח מדותיו – בשביל היין והשמן שנקרש בתוכו. והמדה מתמעטת: ובעל הבית – שאינו מוכר תדיר כסיטון. מקנח פעם אחת בשנה: פעמים בשבת – שהחנוני אינו חייב

(יא) אמר רבן שמעון בן גמליאל, במה דברים אמורים, בלח. אבל בביבש, אינו צריך. וחיב להכריע לו טפה. היה שוקל לו עין בעין, נותן לו גרומיו אחד לעשרה בלח ואחד לעשרים בביבש. מקום שנהגו למוד בדקה, לא ימוד בגסה. בגסה, לא ימוד בדקה. למחוק, לא יגדוש. לגדוש, לא ימחוק:

עשרית ליטרא: למוד דקה – צמדה קטנה: לא ימוד בגסה – צמדה גדולה. דהוי פסידא דלוקח שאין נותן לו אלף הכרע א'. והיה צריך ליתן לו הכרעות רבות: למחוק – להסיר מה שעולה על שפת המדה: לא יגדוש – ואף על פי שמוסיף לו צדמים: לא ימחוק – ואף על פי שפוחת לו מן הדמים:

רע"ב – (יב) וחיב להכריע טפה – ממשקל ליטרא ואילך. אבל פחות מליטרא אין צריך הכרע טפה: היה שוקל עין בעין – כגון במקום שלא נהגו להכריע ומעמיד קנה המאזנים צדוה: נותן לו את גרומיו – הכרעותיו לכל י' ליטרא מוסיף לו עשירית ליטרא. שהוא אחד למאה כשימכור בלח. וביצק מוסיף (חצי) עשירית ליטרא לכל

גמרא – בבא בתרא דף עח' ע"ב

משנה מכר את הפרה לא מכר את בנה: גמרא היכי דמי אי דאמר ליה היא ובנה אפילו פרה ובנה נמי אי דלא א"ל היא ובנה אפילו חמור נמי לא אמר רב פפא דאמר ליה חמור מניקה ופרה מניקה אני מוכר לך בשלמא פרה איכא למימר לחלבה בעי לה אלא חמור מאי קא"ל ש"מ היא ובנה קאמר ליה ואמאי קרי ליה סיח שמהלך אחר סיחה נאה א"ר שמואל בר נחמן א"ר יוחנן מאי דכתיב על כן יאמרו המושלים וגו' המושלים אלו המושלים ביצרים בואו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא עיר סיחון אם משים אדם עצמו

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה מה כתיב אחריו כי אש יצאה מחשבון וגוי תצא אש ממחשבין ותאכל את שאינן מחשבין ולהבה מקרית סיחון מקרית צדיקים שנקראו שיחין אכלה ער מואב זה המהלך אחר יצרו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה בעלי במות ארנן אלו גסי הרוח דאמר מר כל אדם שיש בו גסות הרוח נופל בגיהנם ונירם אמר רשע אין רם אבד חשבון אבד חשבוננו של עולם עד דיבון אמר הקב"ה המתן עד שיבא דין ונשים עד נפח עד שתבא אש שאינה צריכה ניפוח עד מידבא עד שתדאיב נשמתן ואמרי לה עד דעביד מאי דבעי אמר רב יהודה אמר רב כל הפורש מדברי תורה אש אוכלתו שנאמר ונתתי [את] פני בהם מהאש יצאו והאש תאכלם כי אתא רב דימי א"ר יונתן כל הפורש עצמו מד"ת נופל בגיהנם שנאמר אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינוח ואין רפאים אלא גיהנם שנאמר ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה:

רש"י על הגמרא

אחר תלותו: אבד חשבוננו של עולם – כלומר לית דין ולית דיין: עד נופה – כלומר אש שמנופח מעצמו: עד דעביד – הקב"ה מאי דבעי: מראש ילאו – מן התורה פירשו דכתיב הלל כה דברי זאש:

חמור – אין כריך לחלבה ומסתמא כי אמר לו מניקה לטפויי זנה קאמר ליה: אחר סיחה נאה – צקריאה בנחת ולא כזקן סכריך מרדע: כעיר זה – שמתפתה זילכו: מן המחשבים – לדיקים: שנקראו שיחין – חילנות כדכתיב דיק כחמר יפרח: ער מואב – כעיר שמהלך

זוהר – צו דף לה ע"א

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה נא) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיה וגוי. תנינן, כל בר נש דאשתדל במלי דאורייתא, ושפוטתיה מרחשן אורייתא, קודשא בריך הוא חפיא עליה, ושכינתא פרשא עליה גדפהא, הדיא הוא דכתיב ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיה. ולא עוד, אלא הדיא מקיים עלמא, וקודשא בריך הוא חדי עמיה, באלו ההוא יומא נטע שמיא וארעא. הדיא הוא דכתיב, (ישעיה נא) לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה:

מכאן אוליפנא, דישראל אקרון בשמא דציון, דכתיב ולאמר לציון עמי אתה, וחמינא דכנסת ישראל אקרי בשמא דציון, דכתיב, (ישעיה א) ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה:

תו פתח ואמר, (ישעיה ח) צור תעודה חתום תורה בלמודי. צור תעודה. דא סהדותא דדוד, דכתיב, (תהלים קלב) ועדותי זו אלמדם. צור:

חק לישראל – פרשת צו יום ד'

היא קשורה, כמאן דקטר קטורא באתר חד. חתום תורה בלמודי. חתום תורה:

חתימה דאורייתא, וכל נגידו ורבו דנגיד מלעילא, באן (נ"א בין) חתימה דיליה. בלמודי. בגין דתמן אתכנש רבו ומשחא, בין תרין קיימי, דתמן שרין, אתר כנישו דכל רבות ומשח דנגיד מלעילא, לאשדא ליה בפומא דאמה, ולארכא ליה בהאי תעודה. וכדין אתקטר כלא קטורא חד מהימנא: תא חזי, מה בין אינון דמשתדלי באורייתא, לנביאי מהימני. אינון דמשתדלי באורייתא, עדיפי מנביאי בכל זמנא. מאי טעמא. דאינון קיימי בדרגא עלאה, יתיר מנביאי, אינון דמשתדלי באורייתא קיימי לעילא, באתרא דאקרי תורה, (נ"א תפארת) דהוא קיומא דכל מהימנותא. ונביאי קיימי לתתא, באתר דאקרון נצח ויהוד. ועל דא (אקרון), אינון דמשתדלי באורייתא, עדיפי מנביאי, ועלאין מנהון יתיר. דאלין קיימין לעילא, ואלין קיימין לתתא. אינון דאמרי מלין ברוח הקדש, קיימי לתתא מפלהו. (ועל דא):

זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, דאינון בדרגא עלאה יתיר על כלא. (ועל דא) מאן דלעי באורייתא, לא אצטריד לא לקרבנין, ולא לעלוון. דהא אורייתא עדיף מפלא, וקשורא דמהימנותא דכלא. ועל דא פתיב, (משלי ג) דרביה דרבי נעם וכל נתיבותיה שלום. וכתיב, (תהלים קיט) שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול:

הלכה – הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב'

(ד) כמה הוא שיעור נסכים נסכי כבש או כבשה עשרון סולת בלול ברביעית ההין שמן ויין לנסך רביעית ההין וכן נסכי העז בין קטן בין גדול בין זכר בין נקבה או נסכי רחל אף על פי שהיא גדולה אבל נסכי איל הן שני עשרונים סלת בלול בשלישית ההין שמן ויין לנסך שלישית ההין ונסכי הפר או העגל בין זכרים בין נקבות שלשה עשרונים סלת בלול בחצי ההין שמן ויין לנסך חצי ההין:

(ה) אלו הן הנסכים בין לעולה בין לשלמים כשיעור הזה לכל אחד ואחד שנאמר כמספר אשר תעשו ככה תעשו לאחד כמספרם אין מוסיפין על השיעורין האלו ואין גורעין מהן ואם גרע או הוסיף כל שהוא פסול חוץ מכבש העולה שמקריבין ביום הנפת העומר שהנסכים שלו שני עשרונים בלול בשלישית ההין שמן אע"פ שנכפלה סולתו לא נכפלו יינו ושמנו אלא יין לנסך רביעית ההין:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.